

Metodika monitoringu – mechorosty narušovaných terestrických stanovišť

Autoři: Táňa Štechová, Eva Holá, Julie Jandová, Eliška Vicherová

1. Charakteristika lokality

Ke každé lokalitě (okolí nalezených mikropopulací) bude jednoduše popsáno:

- Název lokality
- Autor (v případě více autorů všichni autoři!) a datum monitoringu
- Popis lokalizace lokality – doporučeno doplnit ortofotomapou se zákresem lokality
- Přesný zakres lokality – tj. přesně zakreslit prozkoumanou část
- Nadmořská výška – vhodnější odečítat z mapy, GPS není vždy dobře kalibrovaná
- Charakter terénu
- Charakter biotopu, v případě polních druhů pěstovaná plodina apod.

2. Lokalizace jednotlivých mikropopulací

Místo nálezu mikropopulace, jež bude následně sloužit k trvalému monitoringu druhu na lokalitě, bude zaměřeno přístrojem GPS (souřadnice ve formátu WGS 84: ss°mm'vv" N; ss°mm'vv" E).

Přesnou polohu mikropopulace je nutné vztáhnout ke 2-3 výrazným bodům v terénu (strom, kámen na okraji pole apod.) a dále pak napsat kolmou, nejkratší vzdálenost mikropopulace od okraje pole. Vše je vhodné zakreslit do jednoduchého schématu.

V případě, že se na lokalitě bude vyskytovat více mikropopulací, vyberou se pro trvalý monitoring 3 nejpočetnější mikropopulace (bohužel není možné mikropopulace fixovat, vzhledem k povaze biotopu, proto se bude vycházet pouze z popisu a souřadnic). Mimo to bude odhadnuta velikost celé populace a do mapy zakresleno území, kde byl druh hledán, v jakých částech byl nalezen a zaznamenáno datum návštěvy lokality.

Lokalita (okolí nalezených mikropopulací) bude jednoduše popsána (charakter biotopu, v případě polních druhů pěstovaná plodina apod.) a zaznamenáno datum návštěvy lokality.

3. Charakteristika mikrolokalit a mikropopulací vybraných pro monitoring

U každé mikrolokality bude zaznamenána svažítost terénu a orientace plochy vzhledem ke světovým stranám.

Dále bude odhadnuta velikost mikropopulace, její vitalita a zaznamenány mechorosty v těsné blízkosti cílového druhu:

Velikost mikropopulace – v případě malých mikropopulací bude přesně změřena plocha v cm², příp. spočítán počet lodyžek/stélek. U větších mikropopulací bude velikost odhadnuta.

Vitalita mikropopulace – bude zaznamenána plodnost druhu a spočítáno (odhadnuto) množství sporofytů (odhad může být v měřítku desítky/stovky tobolek). V případě poškození

mikropopulace bude změřena (odhadnuta) plocha poškození a zaznamenána pravděpodobná příčina.

Vitalita i velikost mikropopulace bude porovnána se stavem v předchozích letech (pokud je znám).

Mechorosty v okolí mikropopulace – budou zaznamenány všechny druhy mechorostů, jež se vyskytují v místě výskytu mikropopulace cílového druhu a v jejím nejbližším okolí (okolí 30 cm). Bude odhadnuta velikost plochy, na které byly mechorosty zaznamenány, a pro každý druh bude odhadnuta pokryvnost na tříčlenné stupnici (dominantní druh, častý druh, vzácný druh).

4. Charakteristika populace na lokalitě

Po prohlédnutí lokality bude odhadnuta velikost, vitalita a vývoj celé populace.

Velikost populace – celková velikost populace (tedy součet velikosti všech mikropopulací nalezených na lokalitě). V závislosti na velikosti populace bude odhad proveden v cm² či m².

Vitalita populace – bude popsáno, zda populace nejeví známky poškození či napadení. V případě, že by došlo k poškození či napadení populace, bude odhadnuta příčina a rozsah napadení (poškození).

Trend vývoje populace - doporučuje se hodnotit 3 škálovou stupnicí (**stoupající** – došlo ke zvětšení populace, případně i tvorbě sporofytů, **stabilní** - plocha populace oproti předchozímu roku nezměněna, populace může a nemusí být plodná, **klesající** – zmenšení populace, příp. bylo zaznamenáno napadení populace). Pokud je to možné, budou odhadnuty pozitivní/negativní vlivy, jež řídí trend vývoje populace.

5. Stav lokality

Mapovatel odhadne, zda je stav lokality pro zachování či případné šíření populace monitorovaného druhu **vhodný** či **nevyhovující**. V případě nevyhovujícího stavu bude upozorněno na příčiny stojící za tímto stavem a navrhnout vhodný management.

6. Termín návštěv lokality

Termín návštěv lokalit bude přizpůsoben ekologii jednotlivých druhů a charakteru biotopů. Druhy rostoucí na polích je vhodné monitorovat v období mezi sklizní zemědělské plodiny a orbou pole.

7. Formulář pro ukládání dat

Všechny důležité informace zjištěné při monitoringu budou zadány do nálezové databáze ochrany přírody (NDOP).

8. Fotodokumentace

Vždy je nutné pořídit kvalitní fotodokumentaci, která bude zachycovat charakter stanoviště/lokality a dále pak charakter mikrolokality a její výrazné prvky v okolí (může pomoci při následujícím dohledávání mikrolokality).

Příloha 1. Seznam druhů monitorovaných podle metodiky k monitoringu mechorostů terestrických narušovaných stanovišť

Anthoceros neesii

Bryum cyclophyllum

Lophozia capitata

Moerckia flotoviana

Notothylas orbicularis

Philonotis capillaris